

Možnost preklasiranja zemljišč

VPRAŠANJE: Ob članku »Davek in davčna osnova«, ki smo ga objavili v »Naši skupnost« z dne 4. avgusta letos, je neki občinski ljudski odbor postavil naslednje vprašanje: ali in v katerih primerih lahko občinski ljudski odbor ter posamezni državljani zahtevajo, da se njihovo zemljišče preklasira?

ODGOVOR: Pred neposrednim odgovorom na zastavljeno vprašanje je potrebno opozoriti na pomen katastrskega dohodka in katastrskega klasiranja zemljišč sploh. Katastrsko klasiranje zemljišč je bilo namreč izvedeno zaradi izračunavanja katastrskega dohodka, ki služi kot osnova za odmero dohodnine od kmetijstva. Katastrsko klasiranje in ugotavljanje katastrskega dohodka je regulirano z uredbo o katastru zemljišč (Službeni list FLRJ, št. 43/53 in 23/56) in z navodili, ki so bila objavljena na temelju te uredbe. S predpisi uredbe je bila določena vrsta del, ki jih je bilo treba opraviti pred izračunanjem katastrskega dohodka. Tako je bilo na primer potrebno: razvrstiti zemljišča v ekonomske enote, to je, bilo je potrebno več katastrskih občin s podobnimi naravnimi in drugimi pogoji za gospodarjenje uvrstiti v en katastrski okraj, ki naj služi kot ekonomska enota za katastrsko klasiranje; premeriti zemljišča; izdelati katastrski operat itd. Vsa ta dela so bila nujna in brez njih ni bilo mogoče lotiti se ugotavljanja katastrskega dohodka.

Katastrski dohodek, ki služi kot osnova za obdavčenje, pomeni denarno vrednost povprečnega pridelka, ki se doseže na enem hektaru v ekonomsko povprečnem letu ob načinu gospodarjenja, ki je v navadi. Višina tega dohodka je odvisna od več pogojev, kot so: zemljepisni položaj zemljišča, vrsta zemljišča, podnebne, terenske in prometne razmere, bližina tržišča, način izkoriščanja zemljišča itd.

Klasiranje zemljišč

Klasiranje zemljišč, ki je bilo izvedeno v vseh okrajih, kjer imamo zemljiški kataster, so opravile posebne komisije, sestavljene iz treh članov, od katerih sta bila dva iz vrst državljanov s področja tiste katastrske občine, ki se je klasirala, tretji pa je bil strokovnjak agronom. Člane komisije iz vrst državljanov s področja občine, ki se je klasirala, je določil občinski odbor, a člana komisije, ki je bil agronom, okrajni ljudski odbor v sporazumu z republiško geodetsko upravo. Klasiralo se je po načinu izkoriščanja zemljišča in po njegovi rodovitnosti ter po posebnih navodilih, ki jih je izdala zvezna geodetska uprava. Tako opravljeno klasiranje je služilo kot osnova za ugotovitev katastrskega dohodka.

Potrebno pa je poudariti, da je bilo na znatnem delu državnega ozemlja opravljeno klasiranje zemljišč pred več leti, tako da sedaj ne ustreza dejanskemu stanju na terenu, posebno v tistih krajih, kjer so se znatneje spremenile gospodarske razmere z graditvijo novih prog in cest, z graditvijo novih industrijskih cen-

trov in ustvaritvijo ugodnejših pogojev za vnovčevanje kmetijskih pridelkov, kar nujno terja popravek prejšnjega klasiranja zemljišč, a kar bo v največjem številu primerov pokrenila katastrska služba po službeni dolžnosti. Postavljeno vprašanje pa se ne nanaša na to klasiranje, ki se izvaja na zahtevo organa geodetske službe, temveč na tisto klasiranje, ki se opravlja na zahtevo ljudskega odbora ali na zahtevo samih državljanov.

Revizija katastra

Z določbami uredbe o klasiranju zemljišč je omogočena revizija katastra, in to tedaj, ko se iz kakršnih koli vzrokov pojavi znatna neskladnost med podatki v katastrskem operatu in dejanskim stanjem na terenu in tega neskladja ni mogoče odpraviti z ukrepi rednega vzdrževanja. Revizijo katastra je mogoče opravljati v posameznih občinah, v posameznih okrajih, ljudskih republikah ali na področju vse države. Revizija obsega obnovitev klasiranja zemljišč ali novo ugotavljanje posestnega stanja in stanja kultur. Revizijo je mogoče pokreniti na zahtevo: najmanj polovice davčnih zavezancev ene katastrske občine, na zahtevo občinskega ali okrajnega ljudskega odbora in na zahtevo organa geodetske službe. Odlok o reviziji katastra sprejme okrajni ljudski odbor v sporazumu z republiško geodetsko upravo, če se zahteva revizija katastra v mejah ene administrativne občine, a v drugih primerih sprejme odlok republiške geodetske uprave.

Odgovor na zastavljeno vprašanje bi torej bil: občinski ljudski odbor lahko

zahteva ponovno klasiranje zemljišča, če ugotovi, da prej izvršeno klasiranje ne ustreza dejanskemu stanju na terenu. Državljanji imajo prav tako pravico zahtevati preklasiranje zemljišča, njihova zahteva pa bo upoštevana le tedaj, če jo bo predložila najmanj polovica davčnih zavezancev ene katastrske občine. Potrebno je naglasiti kot važno, da gredo stroški preklasiranja zemljišča v breme tistega organa, ki je sprejel odlok o preklasiranju. Če je bil odlok o preklasiranju sprejet na temelju zahteve davčnih zavezancev, tedaj gredo stroški te revizije v njihovo breme.

Redno vzdrževanje

Razen tega je treba opozoriti, da je mogoče manjše neskladnosti katastrskega operata s stanjem na terenu spraviti v red tudi z rednim vzdrževanjem. Lastniki ali posestniki zemljišča ali organi za upravljanje zemljišča so namreč dolžni, da prijavijo pristojni katastrski upravi vsako nastalo spremembo v posestnem stanju, v načinu izkoriščanja in boniteti zemljišča, in to v roku 30 dni po nastali spremembi. Po predloženih prijavih izvede katastrska služba spremembe v katastrskem operatu, ko jih preveri na samem terenu. Občinski ljudski odbor je s svoje strani dolžan, da analizira, ali lastniki, posestniki ali organi za upravljanje zemljišča prijavljajo nastale spremembe, o katerih smo prej govorili. Zaradi neizvršitve teh obveznosti so lahko odgovorne osebe kaznovane z 10.000 do 200.000 din. Razen tega se vse dotlej, dokler se ne izvedejo spremembe v katastrskem operatu, jemlje kot točno tisto stanje, ki izhaja iz katastrskega operata in se z davkom zadolži tista oseba, na katere ime se odnosno zemljišče vodi v katastru, ne glede na to, ali ga dejansko izkorišča ali ne. Zato je v interesu posameznikov, da prijavljajo vse nastale spremembe redno in pravočasno.

Davek na honorarje predavateljev

Vprašanje: Ali se plača davek od honorarjev, ki jih dobivajo predavatelji na tečajih in seminarjih, in od honorarjev članov izpitnih komisij?

Odgovor: Z določbo 45. člena 1. odstavka 4. točke uredbe o dohodnini je določeno, da se za dohodke iz stalnega delovnega razmerja ne plača dohodnine. Kakor je znano, je lahko po določilih zakona o socialnem zavarovanju delavcev in uslužbencev in njihovih družin neka oseba v več delovnih razmerjih, pravico do socialnega zavarovanja pa lahko ima samo na temelju glavne zaposlitve. To delovno razmerje iz glavne zaposlitve se šteje kot stalno delovno razmerje in se od dohodkov iz tega razmerja ne plača davka.

Z določilom 3. odstavka 45. člena omenjene uredbe pa je odrejeno, da se za dohodke iz dopolnilnega delovnega razmerja ali iz honorarnega dela (honorar, nagrade in pod.) plača dohodnina v znesku, ki ustreza predpisani davčni stopnji na bruto dohodek v smislu 118. člena uredbe. Če pa je honorarno delo edina in glavna zaposlitev in če se opravlja v delovnem času, katerega dolžina ustreza rednemu času pri enakem ali podobnem delu, se od dohodkov iz takega razmerja ne plača davka.

Od dohodkov, ki jih dobivajo v obliki honorarjev predavatelji na tečajih in seminarjih za usposabljanje kadrov kakor tudi od honorarjev članov izpitnih komisij, če so predavatelji ali izpraševalci osebe, ki so že v stalnem delovnem razmerju, se plača dohodnina. Če pa so prejemniki honorarjev osebe, ki jim je to honorarno delo edina in glavna zaposlitev in če se to delo opravlja v delovnem času, katerega dolžina ustreza delovnemu času pri enakem ali podobnem delu, tedaj se od honorarja za tako delo ne plača dohodnine.

Če so honorarji določeni v mesečnem znesku ali po delovnem času — kakor se to v takih primerih običajno prakticira — se zanje plača dohodnina po stopnjah, ki so določene v IV. oddelku 6. točke pod a) odločb o stopnjah dohodnine za l. 1957.

Davek od dohodkov iz dopolnilnega delovnega razmerja se plača v odstotku od bruto dohodka, in to z odtegnitvijo pri izplačilu dohodkov. Izplačnik dohodkov je odgovoren za pravičen obračun in odtegnitev tega davka ter je dolžan odtegnjeni davek vplačati na ustrezni račun pri Narodni banki v 7 dneh od dneva izplačila dohodka. Gospodarska organizacija, ki v določenem roku ne vplača odtegnjenega davka, je dolžna razen na račun davka odtegnjenega zneska plačati tudi kazenske obresti v višini 12 odstotkov na leto.